

Додаток до наказу
«01» липень 2016р.
№ 88

ПОЛОЖЕННЯ
про порядок реалізації студентами права
на вільний вибір навчальних дисциплін

СХВАЛЕНО рішенням
Вченої ради Національного
університету харчових технологій
від 30 червня 2016 р.,
протокол № 15

КИЇВ-2016

1. Загальні положення

1.1. Це Положення забезпечує реалізацію студентами Національного університету харчових технологій (далі – Університет) права на вибір навчальних дисциплін, передбаченого Законом України «Про вищу освіту» (пункт 15 частини першої статті 62), в обсязі не менше 25% загальної кількості кредитів ЄКТС для відповідного рівня вищої освіти.

1.2. Це Положення забезпечує умови для формалізації процедур:

- формування та доведення до відома студентів множини навчальних дисциплін вільного вибору;
- здійснення вибору студентами навчальних дисциплін;
- організації подальшого вивчення обраних дисциплін (формування мобільних груп);
- визнання результатів навчання за обраними дисциплінами.

1.3. Вибір студентом навчальних дисциплін в обсязі, що складає не менш як 25% загальної кількості кредитів ЄКТС у межах відповідної освітньої програми, створює умови для досягнення ним таких **цілей**:

- поглибити професійні знання в межах обраної освітньої програми та здобути додаткові спеціальні професійні компетентності;
- поглибити свої знання та здобути додаткові загальні і загально-професійні компетентності в межах спеціальності або споріднених спеціальностей галузі знань;
- ознайомитись із сучасним рівнем наукових досліджень інших галузей знань та розширити чи поглибити результати навчання за загальними компетентностями;
- підвищити загальну ерудицію.

1.4. Дія цього Положення поширюється на студентів, які вступили на навчання, починаючи з **1 вересня 2015 року**, і навчаються за навчальними планами, укладеними із урахуванням вимог Закону України «Про вищу освіту», наказу МОН України від 26 січня 2015 року №47 «Про особливості формування навчальних планів на 2015/2016 навчальний рік», рішення Вченої ради НУХТ з питання «Формування навчальних планів на 2016-2017 навчальний рік» від 24 грудня 2015 р., наказу ректора Університету «Про затвердження норм часу для планування та обліку навчальної роботи науково-педагогічних працівників у 2016-2017 н. р.» від 08 червня 2016 р.

Студенти, які вступили на навчання **до 2015 року**, реалізують можливість обирати навчальні дисципліни у межах, передбачених навчальними планами, за якими вони навчаються.

2. Методичне забезпечення організації вибору студентом навчальних дисциплін та регуляторні заходи

2.1. Університет несе відповідальність за якість викладання і належне методичне забезпечення навчальних дисциплін, які пропонуються студентам для реалі-

зації ними права вільного вибору. На вибір студентам пропонуються лише дисципліни, навчальні програми і робочі навчальні програми яких розроблено відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту», та які пройшли в установленому в Університеті порядку процедури рецензування.

2.2. Студенти першого курсу будь-якого рівня вищої освіти вибір навчальних дисциплін починають здійснювати, як правило, з другого семестру. У цьому випадку вибіркові дисципліни першого семестру включаються до плану за вибором факультету.

За рішенням деканату/дирекції вибір навчальних дисциплін **першого року навчання студентами магістерських освітніх програм** може бути організовано впродовж перших двох тижнів навчання.

2.3. Розподіл загальної кількості кредитів освітньої програми, передбачених для вільного вибору студентами навчальних дисциплін, по семестрах навчання може бути нерівномірним.

2.4. Способи вільного вибору студентом навчальних дисциплін:

2.4.1. Вибір спеціалізованого (профільованого) **блоку** дисциплін, який включає переважно фахові дисципліни, що визначають спеціалізовану підготовку студента в межах обраної освітньої програми, і спрямований на поліпшення здатності студента до працевлаштування за обраним фахом.

Якщо студент обрав спеціалізований (профільований) блок, він має прослухати всі дисципліни, що включені до даного блоку.

2.4.2. Вибору із **Каталогу дисциплін за вибором**. До Каталогу можуть входити як дисципліни навчальних планів усіх спеціальностей, так і дисципліни, не зазначені у жодному навчальному плані і запропоновані кафедрами для підвищення ерудиції студентів. Порядок формування Каталогу дисциплін за вибором наведено у розділі 3 цього Положення.

2.4.3. Студент може обрати з Каталогу дисциплін за вибором дисципліну, що відноситься до освітньої програми **вищого** освітнього рівня. При цьому присвоєння будь-яких додаткових кваліфікацій не відбувається. Необхідною умовою такого вибору є погодження декана/директора факультету/інституту, на якому реалізується навчальна програма, із якої обрано дисципліну (дисципліни) вищого освітнього рівня.

2.4.4. Вибір навчальних дисциплін **в іншому ВНЗ** при реалізації студентом права на академічну мобільність.

2.5. Студентові може бути відмовлено у реалізації його вибору і запропоновано здійснити новий вибір у таких випадках:

2.5.1. Якщо **кількість студентів**, які обрали навчальну дисципліну чи блок навчальних дисциплін, **перевищує максимальну чисельність**, встановлену навчально-

методичним управлінням – 30 осіб.

2.5.2. Якщо **кількість студентів**, які обрали навчальну дисципліну чи блок навчальних дисциплін, є **меншою за встановлені в Університеті мінімуми: 9 осіб** – за рівнями молодшого бакалавра, бакалавра, спеціаліста, **7 осіб** – за рівнем магістра, **3 особи** – за рівнем доктора філософії.

2.5.3. Якщо наслідком його вибору навчальної дисципліни є передбачувано **недостатня** для присвоєння академічної кваліфікації **кількість кредитів** відповідного освітнього рівня **або якщо кількість кредитів перевищує нормативну** для відповідного освітнього рівня;

2.5.4. Якщо наслідком його вибору навчальної дисципліни є **перевищення** встановленого максимуму **кількості навчальних дисциплін**, які студент може опановувати одночасно **та/або кількості підсумкових (семестрових) форм контролю**;

2.5.5. Якщо наслідком його вибору навчальної дисципліни передбачувано є формування **академічної заборгованості** через відсутність необхідного рівня вхідних знань та вмій (див. п. 2.4.4).

2.6. У випадку, якщо студенту відмовлено у здійсненому ним виборі із причин, позначених у п. 2.5, йому надається можливість здійснити **повторний вибір** дисциплін чи блоків дисциплін, групи за якими вже сформовані відповідно до встановлених в Університеті мінімальних вимог до чисельності студентів (див. п.2.5.2), і де немає перевищення зазначеного у п.2.5.1 максимуму, а також які не призведуть до повторної відмови з причин, викладених у пп. 2.5.3-2.5.5.

2.7. Обрані студентом навчальні дисципліни (блоки дисциплін) затверджуються деканом факультету (директором інституту), на якому навчається студент, як невід'ємна складова індивідуального навчального плану студента. Невиконання будь-якої з позицій індивідуального навчального плану є академічною заборгованістю. **Зміна студентом свого вибору після його затвердження можлива лише за письмовим дозволом декана факультету/директора інституту**; при цьому зміна обраних дисциплін (блоків дисциплін) після початку навчального семестру, в якому вони викладаються, не допускається.

Під час прийняття рішення по заяві студента щодо зміни свого вибору навчальної дисципліни (блоку дисциплін) декан факультету/директор інституту керується обмеженнями, вказаними в пп.2.5 і 2.6, і враховує потенційні негативні наслідки такої зміни для забезпечення надання освітньої послуги за вибором інших студентів.

2.8. Після реалізації студентами свого права вільного вибору кафедри, дисципліни яких були обрані студентами, можуть у виняткових випадках (з огляду на тенденції розвитку галузі, особливості адміністрування освітніх програм тощо) запропонувати **заміну однієї або кількох навчальних дисциплін** за умови згоди студентів, які обрали ці дисципліни.

Внесення змін не може мати наслідком формування груп, в яких порушуються встановлені в Університеті вимоги до чисельності студентів.

2.9. Якщо студент у встановлені терміни без поважних причин **не скористався своїм правом вибору** навчальної дисциплін (блоку дисциплін), відповідні позиції його індивідуального навчального плану **визначаються заступником декана/директора з навчальної роботи відповідного факультету/інституту за пропозиціями випускової кафедри і затверджуються розпорядженням декана/директора**. Відмова студента виконувати сформований таким чином навчальний план є грубим порушенням навчальної дисципліни, і студент відраховується з Університету за невиконання навчального плану.

2.10. Сукупний обсяг обов'язкової і вибіркової складових індивідуального навчального плану студента, незалежно від способів реалізації права на вільний вибір дисциплін, повинен відповідати вказаному в освітній програмі, за якою навчається студент (60 кредитів ЄКТС за денною формою навчання).

3. Порядок формування Каталогу дисциплін для вільного вибору

3.1. Вибіркова навчальна дисципліна може бути відокремлена від структурно-логічної схеми навчального плану студента і повинна мати завершений характер для забезпечення її опанування студентами будь-якої спеціальності.

3.2. Кафедра може подати до навчально-методичного управління університету будь-яку кількість пропозицій дисциплін щодо включення до Каталогу або не подати жодної. Дисципліну з однаковою назвою можуть пропонувати кілька викладачів, у такому випадку студенти обирають не лише дисципліну, але й викладача.

3.3. Для включення дисципліни до Каталогу кафедра подає такі дані: назва кафедри, назва навчальної дисципліни, кількість кредитів, короткий опис змісту дисципліни (анотація дисципліни), інформація про викладача, що забезпечуватиме її викладання.

3.4. Вибіркова навчальна дисципліна повинна мати повне навчально-методичне забезпечення відповідно до структури навчально-методичного комплексу дисципліни (НМКД), зазначеної у Положенні про організацію освітнього процесу в університеті.

3.5. Навчальні дисципліни для бакалаврів подаються окремим блоком від дисциплін за вибором для магістрів.

4. Порядок вибору студентами навчальних дисциплін

4.1. Процедура вибору студентами дисциплін здійснюється у такі **терміни**:

4.1.1. Студенти реалізують своє право вибору навчальних дисциплін (блоків), як

правило, на початку весняного семестру, який передує навчальному року, під час якого передбачене їх вивчення.

Студенти першого року навчання здійснюють вибір дисциплін другого семестру впродовж двох останніх місяців осіннього семестру.

4.1.2. Для студентів, які навчаються за освітніми програмами подвійного диплому, процедури вільного вибору організуються в терміни і за порядком, передбаченими відповідними Угодами із університетами-партнерами.

4.2. Процедура вибору студентами навчальних дисциплін включає такі етапи:

4.2.1. **Ознайомлення студентів із порядком, термінами та особливостями запису та формування груп** для вивчення навчальних дисциплін вільного вибору в Університеті; консультації щодо реєстрації персонального кабінету в інформаційній системі Університету.

Для студентів денної форми навчання заходи першого етапу організуються впродовж **перших чотирьох тижнів навчання** у весняному семестрі, для студентів першого року навчання – **впродовж листопаду**, а для студентів заочної форми навчання – під час настановчої сесії.

4.2.2. **Ознайомлення студентів із дисциплінами вибору** (блоками дисциплін) здійснюється через можливості, сформовані в персональному кабінеті студента (перелік і анотації навчальних дисциплін), під час зустрічей з представниками кафедр тощо. Ознайомлення студентів із переліками дисциплін і блоків вибору може розпочинатися із перших днів навчання за освітніми програмами.

4.2.3. **Запис студентів на вивчення навчальних дисциплін** (блоків дисциплін) для студентів денної форми навчання здійснюється одночасно в межах Університету за затвердженим графіком. Для студентів заочної форми навчання – за графіками, затвердженими факультетами/інститутами в діапазоні термінів, встановлених загальноуніверситетським графіком. **Тривалість етапу не може перевищувати два тижні.** Заяви студентів приймаються, як правило, через персональний кабінет студента в інформаційній системі Університету. Допускається прийом заяв у паперовій формі; при цьому якщо студент подав кілька заяв (незалежно від форми подання), дійсною вважається та, яка подана останньою в межах визначеного терміну.

4.2.4. Опрацювання паперових заяв студентів здійснюється факультетами/інститутами, перевірка контингенту студентів і попереднє формування мобільних груп на вивчення вибіркового дисциплін здійснюється відповідальними працівниками навчально-методичного управління Університету із використанням функціоналів інформаційної системи Університету. За результатами цього етапу студентам, вибір яких не може бути задоволений з причин, перелічених у п. 2.5, повідомляється про відмову (із зазначенням причини) і пропонується зробити вибір із скоригованого переліку (див. п. 2.6). **Тривалість опрацювання заяв студентів не повинна перевищувати одного тижня.**

4.2.5. **Повторний запис** студентів на вивчення навчальних дисциплін (пакетів, блоків тощо) здійснюється за правилами, наведеними в п. 4.2.3, для студентів денної форми – одночасно в межах Університету впродовж **одного тижня**.

4.2.6. **Остаточне опрацювання заяв** студентів, прийняття рішень щодо студентів, які не скористалися правом вільного вибору (див. п. 2.9), перевірка контингенту студентів і формування груп на спеціалізації, а також мобільних груп на вивчення вибіркових дисциплін здійснюється відповідальними працівниками навчально-методичного управління Університету із використанням функціоналів інформаційної системи Університету за участю заступників деканів/директорів з навчальної роботи.

Після перевірки і погодження обрані студентами дисципліни вносяться до їх електронних індивідуальних планів (доступні студентам у персональному кабінеті), а списки груп спеціалізацій і мобільних груп на вивчення вибіркових дисциплін подаються на затвердження деканам/директорам відповідних факультетів/інститутів. Тривалість етапу – **один тиждень**.

4.2.7. Для студентів магістерських освітніх програм першого року навчання, зазначених у п. 2.2., усі етапи вибору дисциплін за пп.4.2.1– 4.2.6 організовуються впродовж двох перших навчальних тижнів.

4.2.8. Вибрані навчальні дисципліни включаються до загальноуніверситетського розкладу занять, є обов'язковими до вивчення і не підлягають зміні.

4.2.9. Коригування обсягу педагогічного навантаження, закріпленого за кафедрами університету, здійснює навчально-методичне управління. Коригування штатного розпису кафедр здійснює планово-фінансовий відділ.

5. Прикінцеві положення

5.1. Заяви студентів, їх індивідуальні навчальні плани з підсумками вільного вибору, зберігаються в інформаційній системі Університету впродовж всього терміну навчання студента за відповідним рівнем.

5.2. У випадку поновлення, переведення студента, допуску до занять після завершення академічної відпустки або зарахування для здобуття освітнього ступеня «бакалавр» на базі «молодшого спеціаліста» із скороченим терміном навчання за письмовою заявою студента і згодою випускової кафедри можливе **перезарахування вибіркових дисциплін за рахунок фактично вивчених дисциплін із циклу вільного вибору**.

5.3. Внесення змін до Положення про порядок реалізації вільного вибору студентами навчальних дисциплін здійснюється Вченою радою за згодою органів студентського самоврядування Університету.